

Международен ден на правото да знам 28 септември

Лесен ли е достъпът до информация?

Гергана Жулева, ПДИ

За втора година в цял свят застъпници за свободата на информация отбелязват Международен ден на правото да знам. Церемониите са различни. Зависят от етапа, в който е страната в изграждането на демократични институции.

Гражданите, които в определен момент се решават да използват правото си на достъп до информация, се интересуват не толкова от кампаниите, наградите, а преди всичко дали лесно и бързо, без да ги обиждат и унижават могат да си получат търсената информация.

Когато думата „борба“ за достъп до информация излезне от речника ни, тогава и гражданите ще бъдат доволни, че си получават исканата информация.

Дела по законите за достъп до информация се водят и в страните с развита

демократична система, но те са за информация, която обществото настоява да знае, въпреки че може да е свързана и с националната сигурност или други защитени права.

Водят се спорове по същество, прави се баланс на интересите и правата.

Наградата „Златен ключ“

И в България има няколко такива дела, в които е необходимо да се направи баланс на интересите, да се каже ясно, че общественият интерес от узнаването на търсената информация е по-голям и преобладава над ведомствените интереси, прикрити със секретността. Тези дела обаче се загубват сред множеството случаи, в които се водят формалистични битки за неща, които са дори смешни, погледнати отстрани. Обжалваем ли е мълчаливият отказ, ако не, за какво право на информация става въпрос. Няма да ни отговарят и толкова.

Ако първата година след приемането на закона през 2000 година, администрацията не познаваше закона и съответно не изпълняваше задълженията си по него, през втората година и половина вече предпочиташе да не ги изпълнява, макар вече да знаеше за този закон.

продължава на стр. 2

Сега положението е така да се каже по-сложно.

Гражданите, които винаги са в неизгодна позиция, биват възпрепятствани по всички възможни начини:

С мълчаливи откази, с използване на всички законови основания за ненужно забавяне, с разтакаване, с необосновани цени за исканата информация, че току виж се отказали да я търсят.

Кой ще съди институцията за това, че му е взела вместо 0,90 лв.- 1,59лв, че и банката му е събрала 2,40 лв. за превод по банков път за копие от документ на лист хартия. Колко трябва да си мотивиран, за да извървиш целия този път, за да получиш този лист, на който е търсената от теб информация. С кого да спориш, че тази информация би трябвало да я имат на разположение, че това не е специално изготвяна за теб справка. Решаваш, че спора със служителя, с който говориш е безсмислен, защото той самият ти казва, че от него нищо не зависи. Да ходиш в съда за такова нещо не си струва. И така остава обидата, неприятното усещане, че си безсилен и нищо не можеш да постигнеш.

Големите и малките неща, които искаш да знаеш. Защо не е минала колата, която извозва боклука, кой е решил, че на зелената площ до вас ще има бензиностанция, защо след като са дадени толкова пари от бюджета на гържавата на някой да подпомага реформата в митниците, няма кой знае какви резултати, защо, защо?

За миналата година (2003) министърът на гържавната администрация в своя доклад отчита 67 712 заявления. Отказите намалели с 20%. В 315 случая е отказвана информация, а жалбите в съда срещу административните структури, отказали информация, са били 38. Най-много отказвали институциите на основание „достъпът засяга интересите на трето лице и няма негово изрично писмено съгласие за предоставяне на исканата информация.“ Ами ако това трето лице е друг гържавен орган, ами нали все пак „съответният орган“ може да реши да предостави информацията в обем и по начин, който да не разкрива информацията, отнасяща се до третото лице. Така пише в закона, но в доклада на министъра на администрацията намираме само цифри и графики, не и анализ какво се крие под засягането на интересите на третото лице.

Ние от Програма Достъп до Информация познаваме повечето от тези случаи. Мотивирани хора, които искат да докажат, че са прави и чрез индивидуалното си действие да променят системата, тъй като в много малко от случаите след двегодишни съдебни дела информацията, която са търсили заявителите все още им трябва. Журналисти, които търсят информация от голям обществен интерес, неправителствени организации, които се нуждаят от информацията за свои цели, които пак са в интерес на обществото. Някои успяват, други - не, след дълги, бавни и от рационална гледна точка безсмислени битки. Кому е нужно например, НЗОК да доказва първо, че не е задължена да предоставя информация, след това, че може мълчаливо да отказва, да обжалва ясно решение на съда, когато става въпрос за искане от Сдружение на общопрактикуващите лекари за информация за бюджета на РЗОК и текущото изпълнение на този бюджет. Къде начинът, по който се харчат обществени пари, може да е тайна, а и да се спори по този въпрос? Имаме проблем очевидно с ценностите.

От глобална гледна точка естествено битките не са безсмислени, защото трябва да минем и през този преходен период. Но учим ли се кое е добро и кое е лошо, как трябва да постъпват институциите? Някои не желаят да се учат. Дори след решения на съда в полза на заявителя продължават да упорстват и да не предоставят информацията. Какво е наказанието за тях? Почти никакво освен общественото мнение. Не е малко, ако са ясни ценностите.

В ден като този би трябвало да гледаме позитивно.

Нашата цел е да подкрепяме и окуражаваме всички, които искат да използват правото си на информация. Ние в ПДИ смятаме, че тази подкрепа трябва да бъде в много направления:

И правна помощ за гражданите, и съдебни дела при отказите, и медийна кампания за проблемите, свързани достъп до информация и обучения за администрацията по свобода на информацията.

Незавършена и постоянна задача и работа.

Да си пожелаем успех!

28 септември 2004 г. София

**ПДИ връчи награди за свобода на информацията
по повод Деня на правото да знам за втори път**
Диана Банчева, ПДИ

От 26 до 28 септември 2002 година в София се проведе международна работна среща на тема: "Прилагане на законодателството за достъп до информация. Съдебни практики". В нея взеха участие представители на неправителствени организации, работещи в областта на достъпа до информация от 15 страни - Албания, Армения, Босна и Херцеговина, България, Грузия, Индия, Латвия, Македония, Мексико, Молдова, Румъния, Словакия, САЩ, Унгария и Южна Африка, а също така представители на международни организации, работещи в тази област. На последния ден от срещата - 28 септември, беше учредена Международна мрежа на застъпниците за свобода на информацията (Freedom of Information Advocates Network).

Членовете на новоучредената мрежа приеха меморандум за целите и начина на нейната работа. С цел утвърждаването и популяризирането на стандартите в областта на свобода на информацията членовете на мрежата решиха да отбелязват 28 септември като Международен ден на правото да знам.

За пръв път Програма Достъп до Информация отбеляза Международния ден на правото да знам в София на 28 септември 2003 г. с прес-конференция и церемония по връчване на награди за принос в областта на свобода на информацията.

Граждани, журналисти, юристи, представители на администрацията и представители на неправителствени организации се събраха на 28 септември в зала „Мати“ на НДК, където се проведе церемонията по връчването на наградите по случай

изпълняват задълженията си по Закона за достъп до обществена информация и какво правят, за да улеснят процеса на информиране на обществеността. За да бъде обективна оценката, награди с негативна тежест получиха и

Международния ден на правото да знам. Церемонията бе организирана от Фондация Програма Достъп до Информация (ПДИ), която е създател и член на Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията (FOIA Net).

За втора поредна година на този ден ПДИ провежда церемония, чиято цел е, отбелязвайки Деня на правото да знам, да се поощрят усилията на граждани, журналисти и неправителствени организации в активното им търсене и използването на правото на достъп до обществена информация. ПДИ наблюдава дейността и на институции - как

Зала „Мати“ в НДК се оказа малка да побере гостите на Международния ден на правото да знам

институции, които не изпълняват задълженията си по ЗДОИ и нарушават правата на гражданите.

Участниците в церемонията получиха символичен подарък от ПДИ - тениска с логото на организацията и нагис „Международен ден на правото да знам - 28 септември“, значка с логото на организацията, информационен мини диск на ПДИ. В зала „Мати“

присъстваха хора, обединени от идеята за равнопоставеност при достъпа до обществена информация. На церемонията присъстваха повече от 120 човека от София и от страната, заинтересовани участници в „борбата,“ както

продължава на стр. 4

представител от Център за Независим Живот я нарече, за достъп до информация, която касае здравето и благополучието не само на отделни обществени групи, а на всички граждани. Присъстваха общински представители, представители на медици, административни служители, граждани от Габрово, Видин, Хасково, Сливен, Кърджали, Силистра, Монтана, Пазарджик, Пловдив, Ямбол, В. Търново, София. В залата бяха и координатори и юристи на ПДИ от страната. За съжаление, но както всички очакваха, тъй като това се случи и миналата година, нямаше представители на институциите, наградени с негативни призове, за да си вземат наградата.

В препълнената с правостоящи зала атмосферата беше едновременно празнична и задушевна. Гергана Жулева, изпълнителен директор на ПДИ, беше водещ на церемонията, а членове на журито представиха номинациите и победителите в шестте категории за 2004 година. Сериозността на събитието беше съчетана със свежо чувство за хумор при представянето на най-абсурдно решение по ЗДОИ и скромен коктейл след церемонията.

До среща през 2005 година - си пожелаха гостите и застъпниците на правото на достъп до информация.

**„Необходимо е всеки на всекиго да помага“
Милен Чавров, носител на наградата “Златен ключ” в категорията
„Гражданин, най-активно използвал ЗДОИ“**

Лесно ли се получава информация от администрацията, г-н Чавров? Доволен ли сте от отговорите, които получавате?

О! Не мога да бъда доволен! При положение, че се сблъсквам с общо взето незаинтересованост от страна на държавната администрация, понякога с неграмотни администратори и служители, които са натоварени да изпълняват тази функция на посредници между гражданите и администрацията - в никакъв случай не мога да бъда доволен.

Какво, според Вас, трябва да бъде променено в държавната администрация, за да могат гражданите наистина да имат достъп до полагащата им се по закон информация?

Според мен, за да не се размиват отговорностите може би във всяка структура трябва да има точно фиксиран човек, който да носи отговорност за този тип контакти. Сегашното положение трябва да се промени. Личният ми опит с Министерството на здравеопазването сочи следното - имат една дирекция „Връзки с обществеността“, която е оторизирана, но тя би трябвало да изпълнява посредническа роля между всички други дирекции, от които реално трябва да дойде информацията, която търсят гражданите. В този случай е абсурд да има някаква синхронизация. И при положение, че самите служители от въпросната дирекция

„Връзки с обществеността“ не са нито ангажирани, нито обучени как да търкуват, как да боравят със Закона за достъп до обществена информация и какво би трябвало да направят, просто е почти пълен абсурд и невероятно да можеш нормално да влезеш и да си реализираш полученото право на информация. Говоря в случай, че все пак си получил достъп до информация. А когато под някаква форма ти отказват достъп до информация се сблъскваш, образно казано с бетонна стена, която по никакъв начин не може да се пробие. Последният случай с мое заявление - получих мълчалив отказ от Министерството на здравеопазването - и просто не можах да разбера защо. Какво се случва с пътя на едно заявление в това министерство - това поне мисля, че вече знам, но и това не ми помогна. Заявлението се подава в отдел „Връзки с обществеността“, оттам то се пренася в отдел „Правен“, където се разглежда неговата допустимост. Правният отдел извършва някаква дейност, и на практика един гражданин не може да разбере точните мотиви, с които му се отказва информация. Няма го контакта с човека, вземащ конкретното решение. Общо взето мотивите остават неясни, не са формулирани съвсем точно, а от служителя, който ти ги предоставя под формата на обратна информация, не можеш да разбереш почти нищо,

продължава на стр. 5

Милен Чавров с наградата

защото той не е юрист и не е подготвен да обсъжда темата. По този начин се замазват отговорностите. Ако все пак успееш да влезеш в отделните отдели, мъката става още по-голяма. В моя конкретен случай т. нар. отдел „Лекарствоснабдяване“, който отговаря за снабдяване с медикаменти, а има и още един-два отдела, които се занимават с подготвянето на документи (включително и отдел „Правен“), които се занимават с подготвяне на процедурите за обявяване на обществена поръчка за закупуване на медикаменти, нямат служител, който да предоставя информация. Мисля, че ако се създаде такава длъжност или просто един служител в съответния отдел, който да бъде много добре обучен и да носи отговорност, нещата ще се подобрят. Но тук имам предвид нещо много важно - отговорността трябва да бъде описана в длъжностната му характеристика, да бъде чисто административна в самото

Министерство. Защото, ако разчитаме да носи отговорността, предвидена в закона, т. е. да се изчаква решение на някой съд и едва след това да бъде глобяван, нещата пак няма да вървят. Тази схема в България определено не работи особено в случаите, когато информацията трябва да бъде набавена в съкратени срокове. Не говоря по принцип, че човек, който реши все пак да стигне до някаква информация и реши да води дела и една или две години да чака решение на съда, ако има това време и нерви - добре, разбира се нека го направи. Но в случай когато до един-два месеца трябва да се стигне до информация по някой актуален проблем тази процедура е абсолютно безсмислена. Знам го от личен опит. Затова отново казвам - необходим е един служител, който самото ведомство да оторизира, задължи и да въведе административни санкции към него, ако се получи неизпълнение на служебните му задължения. Това е реалният път, който би решил проблема. Мисля че не е необходимо да чакаме промяна на ЗДОИ с вдигане на санкции и улесняване на процедури.

И сега в ЗДОИ има изискване органът да определи служител, който да се занимава с предоставянето на информация за граждани.

Сигурно е така, но аз поне не съм разбрал името на този служител в Министерството на здравеопазването, който трябва да предоставя достъп до обществена информация. Няколкото пъти, когато успях да проникна там, контактувах с най-различни служители. Нито

един от тях не даде признак, че разбира нещо от същността на ЗДОИ, как да го тълкува и как да го прилага. Може би трябва да пусна заявление по ЗДОИ до Министерството на здравеопазването с въпрос кой е оторизираният служител по закона. Пък да видим какво ще ми отговорят - много ще ми е интересно да разбера.

Мислите ли, че воденето на съдебни дела и повишаването на гражданската активност ще променят положението към по-добро?

При положение, че процедурите в съда са тромави и в случая с моите проблеми, аз съм се отказал, за сега, от тази възможност. Е, нищо не ми пречи да го направя. Но това не е реално и ефективно, за да помогне в дейността, с която се занимавам. Да, ще получа постфактум някакво удовлетворение, но няма да е навременно. Мисля, че има и други начини. В момента с някои НПО обмисляме възможно взаимодействие, което би стреснало определени служители. Надявам се да проработи.

Какъв е този начин?

Не искам сега да го разкривам. Имаме идея за сдружаване на хора с активна гражданска позиция. Същността е, че не е необходимо конкретния човек да има интереси в дадената област. Просто типа сдружаване означава, че всеки един човек, проявяващ интерес може да помогне. Необходимо е всеки на всекиго да помага. Формулата е да се получи една кръстосана връзка и мисля, че един такъв натиск върху дадена структура ще бъде по-ефективен.

„Работа за третия сектор има. И то много!“

Димитър Русинов, член на Управителния съвет на
Регионален фонд ИГА

Марина Манолчева, Изпълнителен директор на Регионален фонд ИГА с наградата „Златен ключ“

Честито за наградата, г-н Русинов. Какво означава тя за Регионален фонд - Инициативи и гражданска активност (ИГА)?

Награда „Златен ключ“ в категорията „Неправителствена организация, най-активно упражнявала правото си на достъп до информация“ за нас е едно признание за активността на гражданското общество като цяло. Самото наименование на ИГА е символ на организацията и ние се опитваме да преследваме още от създаването си и да търсим активна позиция сред неправителствения сектор и да си взаимодействаме с институциите.

Вашата дейност е пряко зависима от доброто взаимодействие с различни институции сред които и МВР. От друга страна МВР се слави като една от най-затворените институции в държавата от гледна точка на предоставяне на достъп до информация. Как постигате връзките си с държавните институции?

На регионално ниво явно работим по-добре. Не знам точно с Министерството на вътрешните работи като централна институция дали ще се получи по същия начин взаимодействие, но на местно ниво контактите ни са добри. Мисля че формулата на нещата е изграждането на добри между-институционални връзки на местно ниво. Защото там се случват нещата и когато си активен, и когато си придобил авторитет и имаш не

признанието на институциите, но поне активното им участие в случващото се, е добре. Разбира се, изобщо не е лесно да получиш информация от тях, макар че според мен някои институции се изхитриха и използваха възможността да дават информация срещу заплащане. Други обаче предпочитат да ми се обаждат по телефона, когато получат наше заявление за достъп до обществена информация, да искат среща с мен и на чаша кафе, да ми предоставят информация. Предпочитат да дават информация и по телефона или при лични срещи, което е много интересно. Защото на нас ни трябва информация в писмен вид. Но явно на тях им е по-лесно да предоставят информация устно, отколкото да пишат отговори на нашите питания. Определено бих казал, че общуването с институциите е интересно.

Имате ли вече самочувствието, че Вие и дейността, която развивате, ще способстват за развитието на регион Пазарджик, а моделът на пробацията ще бъде мултиплициран в цялата страна?

Самочувствие Регионален фонд - ИГА винаги е имал. Не ни липсва такова в никакъв случай. Не знаем дали ще бъдем камъчето, което ще обърне колата в отношението на държавните институции към третия сектор, но съм сигурен, че това което правим допринася по някакъв начин за развитието на нашето общество. Особено в това динамично време. Мисля, че трябва да бъдем малко по-самоуверени в дейностите си, особено с приближаването на времето, в което ще бъдем пълноправни членове на Европейския съюз. Защото определено мисля, че на българина малко му липсва смелост и самочувствие.

Какви са приоритетите пред Регионален фонд ИГА?

Регионален фонд ИГА има няколко направления на дейност. Основното, с което се занимаваме, е превенцията на престъпността - програма, по която работим повече от 5 години. Основно там нашата работа е свързана с въвеждането на пробацията в България. Ние ще продължим образователната, информационната и обучителната дейности в това направление. Ще продължим и директната работа с клиенти - правонарушители с оглед на новото социално законодателство, което дава възможност на неправителствените организации да изпълняват част от задълженията на държавата. Работа наистина има. И то много!

**„Направихме проверка по веригата на
гържавната администрация“
Христо Христов, журналист от в. „Дневник“**

Г-н Христов, с какви чувства приемате наградата „Златен ключ“ на Програма Достъп до Информация по повод Международния ден на правото да знам - 28 септември?

Една подобна награда е израз на оценка на работата ми като журналист. Държа обаче да подчертая, че заслугата за написването на статията „Министерският съвет дава, ДКСИ не дава“ не е само моя. Тя е на целия колектив на вестник „Дневник“, тъй като всички колеги получиха указания да изпратят заявления по ЗДОИ до съответните ресорни ведомства, за да можем да съберем и обобщим някаква информация. Това, което ме ласкае е, че е оценен нашият професионализъм.

Учуди ли Ви по някакъв начин реакцията на институциите след получаване на заявленията?

Имаше известна доза учудване поради факта, че писмата бяха изпратени до различните ведомства, които по принцип знаем, че работят със секретна информация, но в един момент разбрахме, че някое от тях е сезирало Държавната комисия по сигурност на информацията (ДКСИ) и оттам, без да разберат каква е същността на нашето искане, са дали указания да не ни отговарят. След това са изпратили до всички ведомства указания (защото Комисията има по закон право да дава методически указания), че всички тези данни представляват гържавна тайна, защото попадат в обхвата на т. 24 от списъка за гържавните тайни към ЗЗКИ.

Абсурдното обаче в случая е не само това, но и фактът, че всъщност в годишния доклад на ДКСИ са разгласени много по-подробни сведения. Ние искаме само една абсолютно обобщаваща статистика - какъв е броят на гържавните служители в различните ведомства, за които се изисква проверка за достъп до секретни или служебни данни, както и колко от гържавните служители работят със секретна информация, без още да са получили достъп. А също така колко са случаите, когато служители са преназначавани на други длъжности, след като не са отговорили на изисквания за работа с класифицирана информация.

За наше учудване, единствено Министерският съвет ни отговори с цифри и от Пресцентъра ни дадоха абсолютно без никакви проблеми исканата информация. Това бяха числа за 5 категории, и в

Единият от наградените журналисти - Христо Христов с приза „Златен ключ“

първия момент помислихме, че след като МС бе осъден за непредоставяне на информация, сега дават всичко каквото някой им поиска. Но това не се оказа точно така. Запитахме се дали не застрашаваме националната сигурност, ако публикуваме получената информация. Ние я публикувахме и видяхме, че нито е страшно, нито по никакъв начин се засяга националната сигурност по простия факт, че в самия Годишен доклад на ДКСИ са посочени всички институции - общини, областни управи, министерства, в които има назначен служител по сигурност на информацията. Всъщност нашата цел, подготвяйки материала не е била по никакъв начин да провокираме някого, а да се получи проверка по веригата как се изпълнява ЗЗКИ. Това размиване между институциите показва, че в един момент и самата Комисия реагира до известна степен неадекватно. Там са се опасявали, че някъде другаде, а не във вестника, някой се опитва да начертае схема на институциите и хората, които отговарят за сигурността на информацията.

продължава на стр. 8

Само с 15-20 факса ние успяхме да разберем, че системата не работи както трябва и е пробиваема.

Според Вас 14 дневният срок за отговор на заявление по ЗДОИ пречи ли на работата на журналисти?

Не мисля, че пречи. В никакъв случай! Бих казал, че ЗДОИ е много важен закон и този който е работил с него знае неговата сила. Законът е особено полезен за работа с архивите на различни институции. За съжаление не всички са разтворили още своите архиви. Важен е и ЗЗКИ, защото той не само защитава класифицираната информация, но в себе си съдържа и множество разпоредби за декласификация на документи. По тази тема много по-малко колеги работят и искат достъп до архива. Дори има заблуждения и сред политиците, че трябва да се приема специален закон за разсекретяване на документи. Според мен това не е необходимо, просто трябва да се спазват разпоредбите на ЗЗКИ и декласифицираните документи да се изпратят в архива.

Вашата оценка за останалите номинирани материали?

Всички номинирани материали бяха също много сериозни. Имаше публикации от вестниците „24 часа“, „Сега“, „Всеки ден“. За нас е много важно ние да сме свършили работата си. Мисля, че наградата „Златен ключ“ е един плюс към марката „Дневник“.

„Нужни са млади кадри с нов манталитет“

Цветан Нанов, областен управител на област Габрово

Цветан Нанов с наградата „Златен ключ“ за институция

Г-н Нанов, област Габрово бе отличена като институция, най-добре организирана предоставянето на информация за граждани. Какво ви отличава от останалите областни управи, според Вас? С какво повече спечелихте?

Самият факт, че в тази напревара за наградата на Програма Достъп до Информация освен нашата администрация бе отличена и област Ямбол красноречиво показва, че областните администрации също започнаха да се отварят към нуждите на гражданите. Не бих казал, че има централна директива за това. Може би в мандата на

това правителство регионалните власти в лицето на областните управители категорично добре работят с общините както в предходния мандат, така и в едната година от настоящия. Това се признава от всички кметове. Аз като областен управител имам едно предимство пред колегите си, защото темата за достъпна до обществена информация ме занимава още от 1997 година, когато нямаше закон, уреждащ предоставянето на такава информация. Още тогава като секретар на община Габрово познавам проблемите с достъпна, знам какво трябва да се направи, знам какво искат гражданите и как ние можем да им го предоставим. Това може би способства за по-лесното разбиране от моя страна и от страна на моя екип за нуждата от прилагането на ЗДОИ. Всички знаем, че се пишат закони, стратегии, концепции, но ако те не се прилагат остават само на хартия. Аз и моят екип още в началото на дейността си дадохме гума, че наистина трябва да сме крачка напред и да направим това обслужване в името на гражданите. Тогава още не съществуваше стратегията за електронно правителство, но въпреки това ние работихме в тази насока, въвеждайки електронизацията на услугите, които предоставяме. Сега се вижда, че много наши колеги в страната следват нашия пример. Това е наистина заразителният положителен пример, който трябва да се следва. Създават се гишета за обслужване на гражданите, но истински, а не такива каквито помним от 2000 година.

Смятате ли че е възможно наистина администрацията да бъде открита към проблемите на гражданите. Това, разбира се е нейно задължение, но в повечето случаи като че ли тя се опитва да създава повече пречки пред данъкоплатците, отколкото да им помага в решаването на проблеми. Знаем и за съществуването на т.нар. „чиновнически синдром“. Как може да бъде решен този проблем?

Рецептата е само една- много млади хора, които със своето достатъчно добро образование знаят какво да правят. Хора, които се учат в хода на своята работа, амбицирани от това да направят нещо и за себе си, и за администрацията в която работят. Казвам за себе си - като професионално израстване, а за администрациите - в сферата на усъвършенстване на това,

което правят. Това носи първо удоволствие, но и удоволствие. Защото другото, за което Вие говорите, съм го видял още в началото на 90-те години - закостенялата бюрокрация, прехвърлянето на панките и на гражданите като панки от етаж на етаж, от ген на ген. Трябва да ви кажа, че е не е хубаво да говорим за дългогодишните колеги, изкарвали професионалния си път в една или друга администрация лоши думи, но наистина те са придобили един манталитет на живот и на работа, който много трудно се пречупва. За младите хора не е така-те са много по-приспособими към новите условия на работа и по-лесно изпълняват концепциите, които сами пишат.

Вече има общински администрации, които притежават сертификати за админи-

стративните услуги ISO 9001, които извършват за гражданите. Предстои ли сертифициране на услугите, които областната администрация предоставя на хората?

Аз съм в тесен контакт с лицензираните специалисти в тази област. Колкото до сертификат ISO 9001, който притежава общинският център за административно обслужване на гражданите във Велико Търново, мисля, че това също е заразително добър пример, който трябва да се следва. Ние също сме готови да сертифицираме дейността си, правим постъпки и мисля че до края на годината ще имаме конкретни резултати. Още повече, че самият аз съм един от хората, които бяха на Първия Балкански форум по качество, който се проведе наскоро в Пампорово. Считам, че трябва - и ще се работи в тази посока.

С наградените разговаря Антон Антонов, ПДИ

Празник на Международния ден на правото да знам организирана в община Тунджа Дияна Бончева, координатор на ПДИ, Ямбол

В своеобразен празник на прозрачността се превърна семинарът на читалищните секретари в община Тунджа. Обучението стартира на 28 септември. И тъй като на тази дата се отбелязва Международният ден на правото да знам, говорителката на общината Жана Николова реши да разчупи традиционализма с поздравление към всички медии и граждани, които не са безучастни към обществения живот около тях.

„Правото на информация ни дава възможност не само да защитим личните си права, а и да направим живота в нашия край по-добър. Прозрачността в управлението е гаранция за успешното реализиране на идеите. Защото целта на нашата администрация и на гражданите в община Тунджа е една - благополучието и спокойния

живот на хората“, каза пред журналисти зам.кметът по социалните въпроси в общината Стефка Керемедчиева.

На семинара бе поканена и координаторката на Програма достъп до информация за Ямбол Дияна Бончева. По повод Международния ден на правото да знам, тя гари за библиотечния фонд на читалищата в общината издигания от ПДИ наръчник „Как да получим достъп до информация“. „Реших да направя този подарък на читалищата, защото това са първите институции, чрез които българинът е имал възможност да получава информация за събитията в страната и света“, разясни Дияна Бончева.

Рубрика за гостъпа до информация стартира ямболска телевизия

Дияна Бончева, координатор на ПДИ, Ямбол

Месечна рубрика за гостъпа до обществена информация стартира в предаването „Новия ден“, което се излъчва по ямболската телевизия „Диана-кабел“. Идеята на водещата Галя Соваджиева възникна в навечерието на Международния ден на правото да знам - 28 септември, след като областната координаторка на ПДИ Дияна Бончева беше гост на предаването. По време на разговора не бяха предвидени

въпроси на зрители, но това не попречи на Соваджиева да постави питаннята, които преди това са ѝ поставяли граждани. Не е ли нарушение на правата на гражданите създаването на единен регистър за заемите, как да разберем дали депутатите използват бюджетни пари при личните си посещения в района, по какъв начин можем да получим информация дали е правомерно увеличението на цената на тока

и водата, защо трябва отново да плащаме за нови лични карти, при положение, че само преди две години гържавата ни принуди да се бръкнем за смяна на зелените паспорти. Това бяха само част от темите по време на разговора.

Новата рубрика на „Новия ден“ ще се излъчва веднъж месечно. Дияна Бончева ще отговаря директно на въпроси на граждани, а при по-сложни казуси ще се ползва помощта на юристите на ПДИ.

Законите за отворено управление - ключ към демократичност и развитие

*Прес-съобщение на Международната мрежа на застъпниците
за свобода на информацията (FOIANet)*

28 септември е Международният ден на правото да знам. С Деня на правото да знам се отбелязва фактът, че хората имат право на гостъп до информация за дейности и решения, засягащи живота им. Повече от 50 страни в целия свят са въвели законови норми, които задължават правителствени и обществени институции да предоставят информацията за обществен контрол.

„Денят на правото да знам дава изключителна възможност да се подчертае важноста на простичкото, но силно, право на информация,“ коментира председателят на управителния съвет на Международната мрежа на застъпниците за свобода на информация, Хелън Дарбишър от Правна Инициатива на Отворено Общество. „Правото на информация поставя нови стандарти за отговорностите на правителството. Обществените служители днес осъзнават, че работят за интересите на хората, а хората от своя страна имат право да критикуват техните дейности. Злоупотребите и корупцията няма да останат незабелязани и ненаказани в среда на отворено управление.“

Денят на правото да знам през 2004 година се празнува от Мрежата на застъпниците за свобода

на информацията. Дейностите, в които участват групи от гражданското общество в Деня на правото да знам включват:

- Национални медийни кампании за запознаване на гражданите с правото им да търсят информация... с правото им да знаят;
- Застъпничество за приемане на закони за гостъп до информация в страни, в които такива все още няма;
- Разпространение на информация как да се използват законите за гостъп до информация в страни, където те вече съществуват;
- Масово подаване на индивидуални заявления;
- Награди за най-отворени правителствени институции, както и негативни призове за най-затворени и засекретени такива!

Началото на Деня на правото да знам се поставя на среща на неправителствени организации, чиято дейност е свързана с гостъпа до информация, в София, България, на 28 септември 2002 година. НПОта създават Мрежата на застъпниците за свободен гостъп до информация и приемат да си

продължава на стр. 11

съдействат за насърчаването на правото на достъп до информация и отворено и прозрачно управление. Днес Мрежата има 90 члена.

Застъпниците също предлагат 28 септември да бъде обявен за международен Ден на правото да знам като символ на световното

Мрежата на застъпниците отбелязва, че обществените институции трябва да са отворени за граждански контрол и да осигуряват достъп до информацията, която притежават като част от изпълнението на техните задължения. Правителствата не притежават информацията, която създават и събират:

теми като определени политики, пояснения за функциите на правителствени агенции и техния персонал, както и информация за дейности, предложени и приложени от правителството, за да са ясни възможностите за обществено участие.

Поощряването и развитието на отвореното управление на практическо ниво трябва да бъде

Международният ден на правото да знам бе отбелязан в Албания, Армения, Аржентина, България, Ел Салвадор, Индия, Испания, Латвия, Мексико, Молдова, Перу, Румъния, САЩ, Сиера Леоне, Словакия, Сърбия и Черна гора, Турция, Хърватска, Чехия, Южна Африка, Ямайка и други страни

движение за защита на правото на информация.

Застъпниците за достъп до информация създават карта, която да дава пълна картина за събитията в Деня на правото да знам в различни страни. (www.foiadvocates.net/map.htm).

правителствената информация принадлежи на обществото, тя е създадена с обществени пари, от гържавни служители, и бюджет.

Всъщност, много документи трябва да бъдат оповестявани от правителствени представу-

приоритет. Признаването на правото на достъп до информация и прилагането на ефективен режим за достъп до информация е простичка, но изключително полезна първа стъпка.

**Превод от английски:
Диана Банчева**

ПДИ получи поздравителни писма по повод Международния ден на правото да знам от граждани, НПО и институции.

Най-добри пожелания за Международния ден на правото да знам!

Уважаваме Вашата мисия да спомагате за реализиране на Конституционното право на всеки български гражданин на информация и Ви желаем през идната година, заедно да работим за и в едно поинформизирано Гражданско общество!

Дирекция „Държавна администрация“ на Министерски съвет

Уважаема госпожо Жулева,

На вас и целия екип по повод 28 септември - Международния ден на правото да знам пожелавам здраве, лично щастие и много професионални успехи.

Всеки празник е повод за равностойност. Уверена съм, че Програма достъп до информация е в състояние да отговори на необходимостите, защото всички Вие притежавате професионализъм, висока отговорност и самочувствие на обществено значими специалисти.

За вашия труд приемете моите сърдечни поздравии!

Маргарита Стаматова, Секретар на община Карнобат

ПДИ разпространи плакат по повод Деня на правото да знам в София и страната

Уважаема госпожо Жулева,

Най-сърдечни поздравии и пожелания по повод Международния ден на правото да знам, 28 септември. Желая Ви здраве и успехи!

Цветана Маркова, Председател на Държавната комисия по сигурността на информацията

Програма Достъп до Информация

София 1000,
бул. Васил Левски N 76, ет. 3, ап. 3
тел/факс. (+ 359 2) 988 5062, 986 7709, 981 9791
E-mail: office@aip-bg.org
www.aip-bg.org

Редакционен екип:

Александър Кашъмов, Антон Ангонов, Дарина Палова, Диана Банчева, Гергана Жулева, Кирил Терзийски, Николай Маревков, Фани Давидова
Редактор: Антон Ангонов
Оформление: Николай Маревков

Този бюлетин се издава в рамките на проект „Прилагане на Закона за свобода на информацията“ с финансовата подкрепа на Програмата за социална трансформация в Централна и Източна Европа (МАТРА) на Министерството на външните работи на Холандия.

©Програма Достъп до Информация

Материалите в това издание са обект на авторско право.

При цитиране позоваването на източника е задължително.

Изразените в бюлетина мнения и възгледи не ангажират и не отразяват тези на Министерството на външните работи на Кралство Холандия